1

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

श्रीगणेशाय नमः ॥ अर्जुन उवाच ॥ ॐकारस्य च माहात्म्यं रूपस्थानं परंतप ॥ तत्सर्वं श्रोतुमि
च्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥१॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधु पार्थ महाबाहो यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ वि
स्तरेण प्रवक्ष्यामि तन्मे निगदतः शृणु ॥२॥ पृथिव्यग्निश्च ऋग्वेदो भूरित्येव पितामहः ॥ अ
कारे तु लयं प्राप्ते प्रथमे प्रणवांशके ॥३॥ अन्तरिक्षं यजुर्वेदो भुवो विष्णुः सनातनः ॥ ॐका
रे तु लयं प्राप्ते द्वितीये प्रणवांशके ॥४॥ दिवि सूर्यः सामवेदः स्वरित्येव महेश्वरः ॥ मकारे तु लयं
१ प्राप्ते तृतीये प्रणवांशके ॥५॥ अकारः पीतवर्णश्च रजोगुणसमुद्भवः ॥ उकारः सात्विकः शुक्लो १
मकारः कृष्णतामसः ॥६॥ अकारे च उकारे च मकारे च धनंजय ॥ इदमेकं सुनिष्पन्नं योगिभि
ज्योतिरूपकम् ॥७॥ त्रिमात्रश्च त्रयोऽस्थानं त्रयो मात्रास्त्रयः स्वराः ॥ योनि। बीजं महा
बीजं बीजं तु दो जनै व्ययम् ॥८॥ त्रिमात्रं दशमात्रं च प्रणवं च विशेषतः ॥ अक्षमं च तुरीयस्था
नं त्रिस्थानं पंचदेवता ॥९॥ स्वदेहस्थो न जानाति कथं मुच्येद्भवार्णवात् ॥ ॐकारं यो न
जानाति ब्राह्मणो न च ब्राह्मणः ॥१०॥ ॐकारप्रभवा वेदा ॐकारप्रभवाः स्वराः ॥ ॐकारप्र
भवाः सर्वे त्रैलोक्ये सचराचरे ॥११॥ ॐमित्येकाक्षरं रूपं हृदिपद्मे व्यवस्थितम् ॥ तद
नित्यं च प्रणवं रूपं हृद्ये च व्यवस्थितम् ॥ ध्वनि
ध्यास स देवैकं सर्वज्ञं परमेश्वरम् ॥१२॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

र्णलंचाप्यधोमुखम्॥ कदलीपुष्पसं[illegible]काशं चन्द्रकान्तिसमप्रभम्॥ विप्राच्छदलसंपू
र्शीचानुहासोऽस्मिन्निर्मलम्॥२६॥ निष्कानन्दमयस्थानं तद्धि जीवः परमंपदम्॥ तत्पदंप्र
पशंध्यानं तद्ध्यानं प्रलंडच्यते॥२७॥ अर्जुन उवाच॥ दुर्विज्ञेयं दुराराध्यं दुःप्रगम्यं जनार्दन
॥ अधोमुखं कथंमित्वा गम्यते ब्रूहि केशव॥२८॥ श्रीभगवानुवाच॥ अधोमुखं स्थितं प
र्ध्वमुखं तं प्रणवेन तु॥ गत्वा च पद्मकोशांते विकाशो व्याधिनाशनम्॥२९॥ तदोर्ध्वं च
मवेत्पद्मं सर्वगात्रसुखावहम्॥ अष्टपत्रस्थितं पद्मं द्वितीयं कुंकुमस्तथा॥३०॥ अ
ष्टपत्रस्थितं पद्मं तु द्वादित्याष्टदेवता॥ तस्य मध्ये स्थितं भानुः भानुमध्येगतः शशी
॥३१॥ शशिमध्यगतो वह्निर्वह्निमध्यगतप्रभा॥ प्रभामध्येगतं पीठं नानार
त्नवेष्टितम्॥३२॥ अनेकरत्नसंकीर्णं तरुणार्कसमप्रभम्॥ तस्य मध्ये स्थितं दे
वं नारायणं मनोमयम्॥३३॥ श्रीवत्सकौस्तुभं कंठे पुण्डरीकान्तिनिर्मलम्॥
शंखचक्रंगदापद्मं भूषालं खड्गमेव च॥३४॥ धनुर्बाणधरं देवं अष्टबाहुधरो
हरिः॥ पद्मकिंजल्कसदृशं तप्तकांचनसन्निभम्॥३५॥ शुद्धस्फटिकसंकाशं चन्द्र
कान्तिसमप्रभम्॥ सूर्यकोटिप्रतीकाशं चन्द्रकोटिसुशीतलम्॥३६॥ कैतापां

२ २

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

रविनमनोयूपं संतोषः समिधः स्मृतः।१३॥ इन्द्रियाणि पशून्कृत्वा आत्मानं देवदिव्यति॥
आत्मानमरणी कृत्वा प्रणवं चोत्तरारणिम्॥१४॥ ध्याननिर्मथनाभ्यासे देहे पश्येज्जिन
गूढवत्॥ हरिसोहन्ति पापानि दीक्षमो न प्रदापि॥१५॥ अथापप्रद्युतोवापि त्रिविधो स्वर
रो न तु॥ तैलधारामिवाच्छिन्नं दीर्घघंटानिनादवत्॥१६॥ सत्वप्रणतो स्वांतिमस्तं वेदसवे
दवित्॥ प्रणवं चपरं ब्रह्मपरमात्मा चतुरक्षरम्॥१७॥ ओंकारं पूरके शेषः कुंभके विकृत्य
ते॥ रेचकस्य तथाशेषः स्तेश शरं परं शिवम्॥१८॥ अर्जुन उवाच॥ अजराणि नमानाणि
सर्वे विन्दुसमाश्रिताः॥ बिंदुर्भिद्यति नादेन स नादः केन भिद्यति१९॥ श्रीभगवानुवाच॥
ॐकारधुनिनादेन वायुः संचरते गोचरे॥ मुखनासिकयोर्मध्ये वायुः संचरते सदा॥२०॥ नि
रालंबेगतेद्दृष्टिपंजनादोलयं गताः॥ निरालंबे गते प्राणे पश्चिचित्तो निवर्तते॥२१॥ अना
हतस्य शब्दस्य तस्य शब्दस्य यो ध्वनिः॥ ध्वनिरन्तर्गतं ज्योतिर्ज्योतिरन्तर्गतं मनः
॥२२॥ तन्मनो विलयं याति तद्विष्णोः परमं पदम्॥ तत्पदं प्रथमं ध्यानं तज्ज्ञानं [illegible] श्रलेड
ते॥२३॥ हृदि स्थाने स्थितं पद्मं अष्टपत्रं समुज्ज्वलम्॥ अंगुष्ठमात्रमुनयो ध्यायंति
पुरुषं परम्॥२४॥ नाभिमध्ये स्थितं पद्मं नालं तस्य दशांगुलम्॥ कोमलं तस्य तन्नालं नि

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

उ

पश्यप्रा माननमातिः ना॥ ध्यतम चैव पापनाशं आत्मानं विश्वभावनम्॥४९॥ गीतासारमि
दं शास्त्रं गीतासारं संग्रहं स्वयम्॥ सर्वपापप्रशमनं दुःस्वप्ननाशनं महत्॥५०॥ इदं शास्त्र
मधात्रो कं सुह वेदार्थमिश्रितम्॥ यः पठेत् प्रातरुत्थाय संगच्छेद्विष्णुसंनिधौ॥५१॥ अ
ष्टादशपुराणानि नव व्याकरणानि च॥ निर्मथ्य चतुरो वेदान् मुनिना भारतं कृतम्
॥५२॥ भारतं दधि मथ्य स्वगीतां निर्मथ्य पनस्य च॥ सारमुद्धृत्य कृष्णेन अर्जुनस्य
मुखे हुतम्॥५३॥ मलनिर्मोचनी पुंसां गीता नाम हरीतकी॥ भ स्नाते चादिधारा
जौ संसारमलनाशिनीम्॥५४॥ गीता नाम सहस्रेण स्तवराज मनुस्मृतिम्॥ ये
चैव पठते नित्यं स चे नारायणः स्मृतः॥५५॥ सर्वशास्त्रमयी गीता सर्वदेवमयो हरिः॥ ३
सर्वतीर्थमयी गंगा सर्वधर्मो दयापरः॥५६॥ पादं वा चार्द्धपादं वा श्लोकं श्लोकार्द्धमेव
च॥ नित्यं पठति यो मर्त्यः स मोक्षमधिगच्छति॥५७॥ ध कृष्ण वत्स समुत्पन्नां गीता
नाम हरीतकीम्॥ प्राश्यन्ते ये नरा [illegible] लं ति कलौ मलविरेचनीम्॥५८॥ गीता
सुगीता कर्त्तव्या किमन्यैः शास्त्रसंग्रहैः॥ या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद्विनिःसृता॥
५९॥ पतन्ति नरके घोरे गीताध्यानविवर्जिताः॥ पठनाद्दिने दिने पार्थ नमवेद्भवेदना॥
६०॥ गीता गंगा च गायत्री गोविन्दहृदि संस्थिते॥ चतुर्गकारसंयुक्ते पुनर्जन्म न वि
द्यते॥६१॥ इति श्री कृष्णार्जुनसंवादे गीतामाहात्म्यं संपूर्णं समाप्तम्॥ संवत् १८८३॥

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

मथिते चतुरो वेदपुराणशास्त्राणि तथैव च॥ सारं योगिनोपि गीतिं तत्कंपि वर्तिपरिकीर्तिताः॥१॥

श्वेतवर्णाश्च त्रेतायां रक्तवर्णकम्॥ द्वापरे पीत[illegible]वर्णाश्च नीलवर्णं कलौ युगे॥३७॥शु
द्धं बुद्धं निराकारं निर्विकारं निरञ्जनम्॥ अप्रमेयमयं देवं तं विद्यात्पुरुषोत्तमम्॥३८॥तै
लाग्निवर्तिसंयोगं तन्मध्ये ज्योतिस्वरूपकम्॥ कारणं योगविज्ञानं हेतुसाधनवर्जितम्॥
३९॥ आत्मा चैवात्र दृष्टिं तं सर्वव्यापी महाप्रभम्॥ नादबिंदुकलातीतं यस्तं वेद स वेदवि
त्॥४०॥ अर्जुन उवाच॥ अदृश्यभावनो नास्ति स्वरूपमानो विनश्यति॥ अवर्णं च स्व
यं ब्रह्मरूपं ध्यायंति योगिनः॥४१॥ श्रीभगवानुवाच॥ अन्तः पूर्णं बहिः पूर्णं मध्यपूर्णं
समस्थितम्॥ सर्वपूर्णं समात्मानं इति समाधिस्थलक्षणम्॥४२॥ यावत्पश्येत् खगा
कारं तावत्कालं विचिन्तयेत्॥ खगमध्ये कुतो वात्मा आत्मामध्ये खगं कुतः॥५३॥ आ
त्मानं खमयं कृत्वा न किंचिदपि चिन्तयेत्॥ भिन्ने कुंभे यथाकाशं महाकाशं प्रवर्तते॥
॥५४॥ विभिन्ने प्रकृतिं देहे यथपदात्मा न मात्मना। ना॥ हृदयकमलमध्येषु आत्मा तिष्ठ
ते सदा॥५५॥ आकृष्टमात्रममलं साकारं परमेश्वरम्॥ नान्यो परमात्मानेत्यरे पार्थ
मनन्तकम्॥५६॥ आसने शयने वापि तिष्ठन् गच्छन् सदा युक्तः॥ तस्मात्सर्वप्रय
[illegible] तेन योगयुक्तो भवार्जुन॥५७॥ निष्प्रामोहविवर्जितम्॥ सर्वसंगनिवृत्तात्मा

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham